

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 4 Ιανουαρίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΔΕΝ υπάρχει!

Οι νέοι όχι μόνο δεν πάσχουν από λεξιπενία, αλλά έχουν γλώσσα πλούσια και συνεχώς ανανεούμενη. Απλώς, είναι άλλη από αυτήν που μιλάνε οι μεγάλοι. Δε λέμε και τίποτα καινούργιο. Από την εποχή της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς εφήβων στις δυτικές κοινωνίες, το φαινόμενο μιας ιδιαίτερης γλώσσας για τη νεολαία έχει γιγαντωθεί. Οι τινείτζερ, Αμερικανοί, Άγγλοι, Γάλλοι, Έλληνες, πάντα επιχειρούσαν να διαφοροποιηθούν από τους ενηλίκους και μέσω της γλώσσας. Η αργκό είναι **ανατρεπτική** και επιχειρεί να σοκάρει. Αυτοί, ωστόσο, που όντως σοκάρονται ακόμη είναι αυτοί που καταγγέλλουν τη νέα γενιά για το φτωχό της λεξιλόγιο.

Όσο οι έφηβοι χωρίζονται σε υποομάδες, η γλώσσα τους θα αποκτά και περισσότερο πλούτο - αφού αλλιώς μιλάνε οι ροκάδες, αλλιώς οι σκέιτερ, αλλιώς οι φανατικοί φίλαθλοι, αλλιώς οι ραπάδες, οι μοδάτες κ.ά.

Το βασικό χαρακτηριστικό της γλώσσας των νέων είναι ότι εκφράζει και εκφράζεται μέσα στην «παρέα», το δίκτυο των συνομηλίκων. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει μια ενιαία γλώσσα κάθε παρέα έχει δικό της κώδικα επικοινωνίας, που μπορεί να τον οικειοποιηθεί μια άλλη παρέα και μετά μια άλλη, μέχρι που κάποιες εκφράσεις να υιοθετηθούν από μεγάλο μέρος της νεολαίας, ειδικά με την εξέλιξη της τεχνολογίας της επικοινωνίας.

Γιατί όμως οι νέοι αναπτύσσουν δικούς τους τρόπους έκφρασης; Ο καθηγητής γλωσσολογίας Γ. Ανδρουτσόπουλος, που ασχολείται ειδικά με τη γλώσσα στη νεανική κουλτούρα, σημειώνει: «Οι διαπροσωπικές σχέσεις των νέων είναι λιγότερες από αυτές των ενηλίκων, γεγονός που εντείνει την πίεση γλωσσικής συμμόρφωσης με την παρέα. Απ' την άλλη, οι συμβάσεις γλωσσικής ευγένειας και τυπικότητας που απαιτούνται στην ενήλικη ζωή δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμη πλήρως κατά την εφηβεία. Ψυχολογικά, κατά τη νεανική ηλικία διαμορφώνεται η προσωπική και κοινωνική ταυτότητα. Η απόρριψη κατεστημένων τρόπων συμπεριφοράς και ο πειραματισμός με εναλλακτικά μοντέλα, τάσεις που γενικότερα χαρακτηρίζουν την εφηβεία, εκφράζονται και γλωσσικά. Με την ιδιαίτερη γλώσσα τους οι νέοι

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

συμβολίζουν ότι ανήκουν σε μια ηλικία με δικά της ενδιαφέροντα και αξίες, που διαφέρει τόσο από τα παιδικά όσο και από τα ενήλικα χρόνια».

Η ατυχία της σημερινής νεολαίας είναι ότι οι ενήλικοι αρπάζουμε τη γλώσσα της και τη χρησιμοποιούμε ευρύτατα. Μια ενδιαφέρουσα έρευνα για τη γλώσσα, που έκανε η ALCO το 2005 για το Ινστιτούτο Επικοινωνίας, ρωτούσε Έλληνες 16-56 ετών ποια λέξη θα χρησιμοποιούσαν για να αντιδράσουν σε κάτι αναπάντεχο: Το 20% δήλωσε ότι προτιμά τη λέξη «έμεινα», το 13% το «κουφάθηκα», το 5% το «καράφλιασα», το 25% το «απίστευτο» και μόλις το 15% το «εξεπλάγην» ή το «εκπλήσσομαι»! Το συμπέρασμα; Το «απίστευτο» έχει εισχωρήσει βαθιά στην καθομιλουμένη των ενηλίκων.

Εκτός από εκφράσεις που ήταν κάποτε υπερβολικά της μόδας και τώρα ακούγονται **ξεπερασμένες** («καράφλιασα» ή το «ιν»), οι παλιές καλές αργκό, όπως το «φυτό», το «ούτε με σφαίρες» ή το «φάγαμε πακέτο», αποτελούν την κληρονομιά που αφήνουμε στη γλώσσα εμείς της γενιάς των 80s. Δίπλα σ' αυτήν, σήμερα, οι πιτσιρικάδες έχουν συμπληρώσει έναν ολόκληρο κατάλογο από ξένες λέξεις, ξενικής εμπνεύσης λέξεις που χρησιμοποιούν στο msn, στα chat rooms και στην αποστολή sms.

Το **παγκόσμιο** χωριό έχει φέρει την αγγλική γλώσσα και την αγγλική αργκό μέσα στα ελληνικά σπίτια - και έτσι δεν θα έπρεπε να μας εκπλήσσει το φαινόμενο, ειδικά αφού εδώ και χρόνια αρκετοί ενήλικοι χρησιμοποιούμε το «Θα σε πάρω πίσω» (I will call you back) ή το «a.s.a.p.» (as soon as possible = το συντομότερο δυνατό).

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης **παίζουν**, φυσικά, το ρόλο τους σ' αυτό το γαϊτανάκι της γλώσσας καθώς δανείζουν λέξεις στη νεολαία: Κυρίως χάρη στην τηλεόραση, αλλά και στα «νεανικά» περιοδικά, οι εκφράσεις της νεολαίας δεν έχουν πια σύνορα: κι έτσι, από την Καρδίτσα ως την Ξάνθη η πιτσιρικάριά μπορεί να φωνάξει χαρωπά: «Δεν υπάρχει!»

Κανελλοπούλου Βάσω
«Εψιλον» (Εθνος) Κυριακή 13 Σεπτεμβρίου 2009
Κείμενο ελαφρώς διασκευασμένο

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Πώς δικαιολογείται στο κείμενο το γεγονός ότι οι νέοι υιοθετούν ένα δικό τους τρόπο έκφρασης; (μονάδες 10)

A2. «Οι νέοι όχι μόνο δεν πάσχουν από λεξιπενία, αλλά έχουν γλώσσα πλούσια και συνεχώς ανανεούμενη».

Να αναπτύξετε το περιεχόμενο της παραπάνω φράσης σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων. (μονάδες 10)

A3. Βασισμένοι στο κείμενο, να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων, σημειώνοντας την ένδειξη **(Σ)** Σωστό ή **(Λ)** Λάθος:

- Οι νέοι όλων των εθνικοτήτων υιοθετούν ιδιαίτερο τρόπο έκφρασης.
- Η παλαιότερη γενιά αποτελεί πηγή έμπνευσης για τη γλώσσα των νέων.
- Τα ΜΜΕ ευθύνονται για τη γλωσσική διαφοροποίηση των νέων.
- Οι ενήλικοι δεν υιοθετούν λέξεις που έχει διαμορφώσει η νεολαία.
- Το φαινόμενο της γλώσσας των νέων είναι διαχρονικό.
-οι εκφράσεις της νεολαίας δεν έχουν πια σύνορα.

(μονάδες 5)

(Μονάδες 25)

B1. α. Να βρείτε τη δομή της πρώτης παραγράφου του κειμένου: «Οι νέοι όχι μόνο... το φτωχό της λεξιλόγιο». (μονάδες 3)

β. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου του κειμένου «Γιατί όμως οι νέοι... από τα ενήλικα χρόνια» (μονάδες 3) και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας (μονάδες 4). (μονάδες 7)

(Μονάδες 10)

B2. α. Να δημιουργήσετε από μια λέξη (απλή ή σύνθετη) με το β΄ συνθετικό των παρακάτω λέξεων: υιοθετηθούν, απόρριψη, υπερβολικά, παγκόσμιο, εκπλήσσει. (μονάδες 5)

β. Να δώσετε από μια συνώνυμη για τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου: ανατρεπτική, εξέλιξη, ξεπερασμένες, παγκόσμιο, παίζουν. (μονάδες 5)

(Μονάδες 10)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

B3. Να σημειώσετε σε ποιες από τις παρακάτω φράσεις η γλώσσα λειτουργεί αναφορικά και σε ποιες ποιητικά:

- δεν υπάρχει μια ενιαία γλώσσα
- Τα ΜΜΕ δανείζουν λέξεις στη νεολαία
- Οι διαπροσωπικές σχέσεις των νέων είναι λιγότερες από αυτές των ενηλίκων
- οι ενήλικοι αρπάζουμε τη γλώσσα της νεολαίας
-οι εκφράσεις της νεολαίας δεν έχουν πια σύνορα.

(Μονάδες 5)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Στην εποχή μας, οι μεγαλύτεροι επικρίνουν τους νέους για γλωσσική πενία υποστηρίζοντας ότι ο εθισμός των νέων στην τεχνολογία (πολύωρη ενασχόληση με υπολογιστή, κινητό τηλέφωνο κ.λπ.) έχει επηρεάσει καθοριστικά τη γλωσσική τους αρτιότητα.

Σε ημερίδα που διοργανώνει το σχολείο σου με θέμα τη γλώσσα των νέων, ως εκπρόσωπος των συμμαθητών σου, καλείσαι:

- α)** να προσδιορίσεις το βαθμό που η τεχνολογία επηρεάζει τη γλωσσική έκφραση των νέων και
- β)** να προτείνεις τρόπους, με τους οποίους το σχολείο μπορεί να ενισχύσει το ενδιαφέρον των εφήβων για τη γλώσσα τους.

(Μονάδες 50)